

У цьому задіяно багато інших людей. Занадто багато. Але якщо я зможу захистити хоча б одну людину, захистити хоча б когось від того, ким вони стали...

Ким ми всі стали...

Якщо ти знайдеш це, Дот. Якщо ти знайдеш нас...

Думаю, мені варто почати з самого початку.

І продовжувати.

До самого кінця.

РОЗДІЛ 1

— Мрії оживають, Бадді, — так він сказав.

Містер Дрю не брехав. Проблема в тому, що так, мрії справді оживають. Але й кошмари теж. І друге є наслідком першого.

Я довго цього не розумів, якщо чесно. Мрії оживають? У кого? У багатіїв, звісно ж. Але у моєї родини? У нас мрії кожного дня були короткими перепочинками під час роботи до виснаження.

Хотів би я по-справжньому передати, яким був Нижній Іст-Сайд улітку 1946 року. Я б змалював це так: тротуари, які плавляться і зливаються з вулицею, просочуючись у каналізаційні решітки, хмаринки пари, що здіймаються вгору до суворого білого неба, великі жирні краплі поту, що скочуються з чіл людей. Можливо, десь у повітрі навіть літає слово «шипіння».

Але я не можу це намалювати. Тож мушу розповісти.

Я намагаюся згадати, чого ти мене навчила, Дот. Зокрема того, як написати гарну історію. Тож я повинен пам'ятати, що ти завжди казала: використовуй усі п'ять чуттів, а не лише зір.

Писати — це не малювати.

П'ять чуттів. Які там ще чотири?

Так.

Слух: діти сміються та кричать одне на одного, дорослі гучно сперечаються, розбивається скло, а потім чути звуки ударів кулаками по тілу. В таку спеку завжди траплялися бійки. Нічого робити, нікуди йти, та й мозок не працює, а перетворюється на рожеву в'язку кашу в черепі, яка хлюпається й от-от витече з вух.

Дотик: шкіра завжди була липкою від поту, і все під пальцями здавалося мокрим, бо ти й сам був мокрий. Не було жодної можливості відчути себе сухим.

Нюх: повітря завжди було затхлим і нерухомим, воно не могло піднятися над висотами багатоквартирних будинків. Воно здебільшого пахло сечею. Від цього аж хотілося блювати. Іноді ти й справді блював. О! Оце ще один запах. Запах блювоти.

Смак.

Смак.

Вибач, зараз не можу згадати смак. Це надто важко. У роті лише гіркота. Той затяжний смак чорнила.

Добре, ти зрозуміла. Було спекотно. І важливо, щоб ти це зрозуміла, бо я зробив би що завгодно, аби вибратися з такої спеки та з цього району. Я вже кілька років бігав між потогінними майстернями*. Відколи помер батько. Мати взяла на себе зшивання попередньо розкrojених тканин, а я кинув школу і взявся

* Потогінна майстерня — це підприємство, де працівники працюють у важких умовах із низькою оплатою та без дотримання трудових прав. — Тут і далі — прим. ред.

замість кузена Ленні доставляти готові костюми та куртки босу — містеру Шварцу. А потім, як ти зрозуміла, я почав ще й доставляти нові деталі матері, щоб вона могла знову все це переробляти. Нам потрібні були гроші. І це був єдиний спосіб змусити матір усміхнутися. Я за цим сумую.

Мамина усмішка. Ніжна. Спокійна. Тепла. Така, що сяяла аж до її очей.

Не така, як його посмішка. Взагалі не така.

Хай там що, проте мені платили, і це було важливо.

Але мені майже сімнадцять, а більшості інших хлопців щойно виповнилося дванадцять, і мені, такому дорослому, було не зовсім розумно займатися цією роботою. Тож коли містер Шварц запропонував мені стати його основним кур'єром і сказав, що я зможу виїжджати з цього району та їздити по всьому місту, я погодився. В інших частинах міста було зелено — дерева та все таке. А ще елітні райони не тхнули сечею. І коли я доставляв готовий костюм на Верхній Іст-Сайд, я міг пройтися парком і занурити ноги в озеро для човнів.

Але найважливіше те, що я міг спостерігати на алеї за художниками, які малювали карикатури для туристів. Я міг спостерігати за ними дуже уважно.

І саме тут почалися проблеми.

По-перше, очевидно, що художники дуже вибагливі.

— Гей, хлопче, що ти тут робиш?

— Просто дивлюся, сер. — Можливо, цього разу я підійшов трохи ближче до полотна, ніж зазвичай.

— Забирайся звідси зі своїм спогляданням!

Це було щось на зразок відвідування художньої школи, але я впевнений, що в художній школі вчителі

не женуть тебе геть і не кажуть, що ти відлякуєш клієнтів, бо стоїш занадто близько.

Але не це було найбільшою проблемою. Знаєш, я ще не сказав, хоча ти, мабуть, вже здогадалася — я художник. Тобто зараз я художник. А тоді ще не був, але дуже хотів ним стати. Не знаю чому, можливо, це якось було пов'язано з моїм дідом, якого я ніколи не знав. Він залишився в Польщі. Я думав, що він був поціновувачем мистецтва. Адже єдине цінне, що він зберіг і відправив із мамою зі «старого краю», як вона його називала, були ті кляті картини. Люди завжди дивувалися, побачивши ці величезні олійні картини в маленькій квартирі в нетрях. Вона могла б їх продати. За великі гроші. Але не зробила цього. І це завжди мене дивувало.

Я почав пізно вночі малювати ескізи, спав до обіду і запізнювався в школу. Потім мене часто відправляли до директора за «каракулі» під час уроків, але як же я любив комікси! Я бігав по району та збирав викинуті газети, сподіваючись прочитати останні випуски з Попаєм або Діком Трейсі. Я навіть почав малювати власні комікси, вигадуючи пригоди з Олівією Ойл, Прунфейсом, Спарклом Пленті. Незабаром я навіть почав вигадувати власних персонажів. Ці комікси не були смішними. І я нікому їх не показував.

А потім я натрапив на художників у Центральному парку. І, скажімо так, я відволікся.

— Ти загубив костюм?! — Містер Шварц був досить страшним для людини, зріст якої був лише 152 сантиметри.

— Вибачте, сер! Обіцяю, таке більше не повториться! — Я просто поклав його лише на мить, щоб краще

роздивитися малюнок, але цього було достатньо, щоб хитрий забрав його.

— А як щодо минулого разу, коли ти запізнився на три години? Мій клієнт ледве встиг вчасно потрапити на зустріч!

— Вибачте, сер.

— Ти хочеш бути моїм учнем? Хочеш заробляти чесною працею?

Так, я дійсно цього хотів. Мені потрібні були гроші. Нам з мамою потрібні були гроші. І ніхто більше не найняв би підлітка з нетрів з неповною освітою. Бути правою рукою містера Шварца — це було навіть краще за всі мої сподівання. Тому, зізнаюся, я почував себе дурнем.

— Ще один шанс, Бадді, лише один. І на цьому буде кінець.

Останній шанс.

Це був мій останній шанс.

А потім я зустрів його.

Коли я вперше прийшов до його студії, щоб доставити костюм, сумка з одягом висіла на моєму правому плечі, а в приміщенні через спеку вимкнули світло. Та й не тільки в цьому високому цегляному будинку, де розташовувалася студія, але й в усьому районі. Мерехтливі вогні на театральних маркізах завмерли, і коли я проходив повз темну афішу для вистави «Сент-Луїська жінка», два робітники сцени стояли, схрестивши руки на стегнах, із зубочистками в зубах.

— Ну і що тепер, Стіве?

— Шоу має тривати.

— Так вони кажуть, це точно.

Я не розумів, що немає світла, доки не пройшов кілька кварталів на захід, проминувши театр на Бродвей та нарешті дійшовши до студії. В моїх інтересах було якнайшвидше туди дістатися, але я все одно запізнився. І цього разу це була не моя вина. Це все через метро, присягаюся! Але для містера Шварца це не аргумент. Тож мені довелося поспішати, тому я йшов дуже швидко, нічого не помічаючи довкола себе. Але коли я зайшов у темряву, то повернувся до реальності. Я зупинився і вклякнув. Було так темно, що я не міг зрозуміти, де верх, а де низ.

А потім раптово стало надзвичайно яскраво, наче хтось посвітив ліхтарем просто мені в обличчя. Я здійняв руку, її тінь впала на моє обличчя, і я побачив, як промінь просвічує всю кімнату, та помітив сиву стару жінку, яка сиділа за величезним столом. Від її раптової появи я аж здригнувся.

— Чорт забирай, Нормане, — сказала вона, мружачи очі за лінзами величезних окулярів.

— Проектор вийшов з ладу, — сказав Норман грубим голосом.

— Якщо ти не помітив, то світло вимкнено всюди. Забери цей ліхтар геть з моїх очей!

Настала пауза. А потім вона натиснула на якийсь вимикач, і все знову стало темним, аж чорним.

Чорним. Після того, як світло зникло, здавалося, ніби не тільки ліхтарик вимкнули, а й мої очі. Страх пробрав мене до кісток.

Я не знав, що робити. Але мені потрібно було негайно доставити цей костюм. Я подумав, що запам'ятав, де стоїть стіл, тож, можливо, я міг би просто йти до нього навпомацки?

— Хто цей хлопець? — запитав звідкись Норман.

— Я не знаю, Нормане.

Почулося чиркання сірника, який дряпає поверхню, та характерний звук вогню, що розгоряється. Обличчя старої жінки спотворилося жахливими довгими та витягнутими тінями, коли вона запалила у своїй руці ліхтар.

І раптом з'явилося світло.

Воно мерехтіло і танцювало на стінах, де висіли плакати. Вони були схожі на кіноафіші. Але з мультфільмами. І на них був зображений один персонаж. Він постійно посміхався. Мені захотілося роздивитися його. Де я? Що це за місце? Чому цей персонаж здався мені таким знайомим?

— Гаразд, хлопче, тепер я тебе бачу. Що тобі треба? — запитала жінка, сидючи за столом так низько, що я бачив лише її окуляри та верхівку голови.

— Я, ем-м-м... — Це питання не було складним, але в цю мить я забув, кому потрібно було доставити костюм, і почав метушитися з чорною сумкою з одягом, намагаючись знайти ім'я.

— Підійди ближче, я не чую ні слова з того, що ти говориш, — сказала жінка. Її рука з'явилася над столом, і вона різко помахала мені.

Я підійшов, продовжуючи шукати бирку з ім'ям.

— Я приніс костюм, — сказав я, намагаючись виграти час.

— Ага, — сказала жінка.

Нарешті я знайшов бирку.

Це був перший раз, коли його ім'я справило на мене якесь враження. Вперше воно *щось означало*. Все, що мало значення до цього моменту, — це вчасно